

УДК 930.253:929Шептицький

Л. В. ЛЮБАРСЬКА\*

## ДО 150-РІЧЧЯ ВІД ДНЯ НАРОДЖЕННЯ АРХІЄПИСКОПА АНДРЕЯ ШЕПТИЦЬКОГО

У добірці подано фотодокументи із фондів ЦДКФФА України ім. Г. С. Пшеничного до 150-річчя від дня народження архієпископа Андрія Шептицького.

**Ключові слова:** Андрій Шептицький; фотодокументи; ЦДКФФА України ім. Г. С. Пшеничного.

“Мудрість життя полягає в тому,  
щоб любити те, що насправду є добром”

*Митрополит Андрій Шептицький*

Цього року в Україні та поза її межами вшановують 150-річчя від дня народження видатного релігійного та громадського діяча ХХ століття, мецената, предстоятеля Української греко-католицької церкви, Митрополита Галицького, Архієпископа Львівського Андрія Шептицького (світське: Роман Марія Александр Шептицький; 1865–1944) з резиденцією у м. Львові.

Владика походив з вельможного українського роду, що бере свій початок у ХІІІ столітті, і мав на той час великі статки, але став монахом, за особистим дозволом Папи Лева ХІІІ перейшовши у східну традицію. Очоливши єпархію, він загалом реорганізував її і багато зробив для відновлення візантійських традицій, що є однією з основ греко-католицької церкви. За життя митрополит спромігся на численні суспільної ваги здобутки, тож доцільніше коротко згадати лиш найзнаковіші факти. Упродовж його діяльності між 1901 і 1944 роками в Галичині сім разів змінювалися



Митрополит УГКЦ  
Андрій Шептицький.  
З фондів ЦДКФФА України  
ім. Г. С. Пшеничного  
од. обл. 0-184139.

\* Любарська Людмила Валентинівна – провідний науковий співробітник сектору публікації документів Центрального державного кінофотофоноархіву України ім. Г. С. Пшеничного.

господарі: австрійці, росіяни, українці, поляки, радянська влада, німці і знову радянська влада. Свого часу Андрей Шептицький очолив делегацію до цісаря Франца Йосифа з вимогою національного рівноправ'я для українців Галичини поряд з іншими народами монархії. Виступав у віденському сеймі, у Палаті панів, піклуючись про створення українського університету у Львові, і домігся цісарського декрету на його відкриття 1 вересня 1916 року.

Завдяки митрополиту Ватикан визнав УНР у 1919 році. Шептицький же профінансував створення Народної Лічниці у Львові, а також сиротинця, на утримання якого віддав жертовні гроші від Папи Бенедикта XV. Власний маєток у Підлютому Андрей Шептицький подарував для влаштування літніх таборів дитячій патріотичній організації “Пласт”. Так само приватною колекцією церковника закладено Український національний музей – спершу п'ять кімнат у митрополичих палатах, а в 1911 році придбав для потреб музею цілий будинок на теперішній вулиці Драгоманова. Окрім того, заснував Земельний банк у Львові, підтримував діяльність українських культурно-просвітницьких товариств “Просвіта”, “Рідна школа”, “Сільський господар”. Під його егідою в українські села прийшла освіта: з'явилися народні школи, лікарні на кошти з прибуткових статей володінь роду Шептицьких.

За словами дослідників, Владика зробив неоціненний внесок у розвиток чернечого життя. Саме завдяки йому розвивалась УГКЦ за кордоном. Бо ж до митрополита існував лише Василіанський чин, а з його приходом відновився монастир студійського уставу. За ініціативи Шептицького було засновано Львівську греко-католицьку академію (1928), Богословське наукове товариство (1929), відновлено роботу Голландського унійного апостолату, у Бельгії – східну гілку ордену бенедиктинців, започатковано унійний рух в Англії.

На початку радянсько-німецької війни 1941–1945 рр. митрополит Андрей вітав відновлення української державності й створення уряду Української держави – Українського державного правління, 1941 р. очолив Українську Національну Раду, а 1944 – Всеукраїнську Національну Раду.

Під час німецької окупації митрополит звернувся з протестом проти винищення єврейського населення до райхсканцлера Гімmlера, виступив на захист радянських полонених у листах Гітлеру. Упродовж війни митрополит організував таємне визволення євреїв. Так, 14 серпня 1944 року зусиллями Владика Андрея таємно було вивезено 2000 єврейських дітей, яких переховували у криптах, монастирських школах, сиротинцях Львова й околиць. Досить згадати про намір світового єврейства долучити Андрея Шептицького до сонму Праведників світу.

Поховано Владика 1 листопада 1944 року у підземеллі Собору святого Юра. Його похорон у зайнятому радянськими військами Львові

перетворився на грандіозну маніфестацію. Загальна любов і шана від людей живить пам'ять про нього і сьогодні.

2015 рік Кабінет Міністрів України проголосив роком Андрея Шептицького. В Україні і за кордоном відбуваються численні наукові й культурно-мистецькі заходи, присвячені ювілейній даті. Зокрема, управління культури Львівської міської ради у партнерстві з національним телеком-оператором “Київстар” зініціювали проект “Зателефонуй Шептицькому” за безкоштовним номером 2907, який триває з 1 травня до кінця 2015 року. Номер 2907 було обрано не випадково – за датою народження Митрополита Галицького: 29 липня 1865 року. Цитати, які зможуть прослухати абоненти, зібрано з письмової спадщини предстоятеля Української греко-католицької церкви: думки митрополита голосом актора Андрія Твердака про любов, родину, подружнє життя, дитинство та виховання, а також про патріотизм, мистецтво, владу, державу й економіку. В окремому розділі голосового меню викладено історію роду Шептицьких. Музичним супроводом стала популярна на початку минулого століття мелодія Михайла Вербицького у виконанні львівського гітариста Остапа Мануляка.

Громада Львова активно обговорює спорудження пам'ятника Андрею Шептицькому, вперше готується до видання фотоальбом “На скелі віри”, що розповість про життя й діяльність Пастиря. Як свідчать автори проекту, ці фотографії до того ж є зразками фотомистецтва: “Це були дорогі фотографії кінця XIX – початку XX століть, там неймовірно висока якість. Але ті, які робили світлини, їх не підписували і інколи важко ідентифікувати, хто на них. Митрополит, що цікаво, ніби відчуваючи, підписував майже всі фотографії з його колекції, хто де зображений. Якщо говорити про фотографії у роки підпілля, то вони дуже неякісні і це зрозуміло – час був дуже непростий і кожна знімка могла бути претекстом до арешту”.

У фондах ЦДКФФА України зберігаються такі фотодокументи. На них бачимо митрополита як церковного, культурного, громадського діяча: серед дітей-сиріт, пластунів, з лікарями, митцями, підприємцями – свідчення його подвижницької праці у всіх сферах життя.



Андрей Шептицький – український церковний, культурний та громадський діяч, митрополит Української греко-католицької церкви. Поч. XX ст.  
*З фондів ЦДКФФА України ім. Г. С. Пшеничного од. обл. 0-236955.*



Андрей Шептицький – український церковний, культурний та громадський діяч, митрополит Української греко-католицької церкви, митрополит Галицький, архієпископ Львівський, єпископ Кам'янець-Подільський.  
1916–1917 рр.  
*З фондів ЦДКФФА України ім. Г. С. Пшеничного од. обл. 0-235470*



Зустріч митрополита Української греко-католицької церкви Андрія Шептицького (в центрі) у м. Відні після повернення з ув'язнення в Росії.  
м. Відень, 27 серпня 1917 р.

*З фондів ЦДКФФА України ім. Г. С. Пшеничного од. обл. 0-235164.*

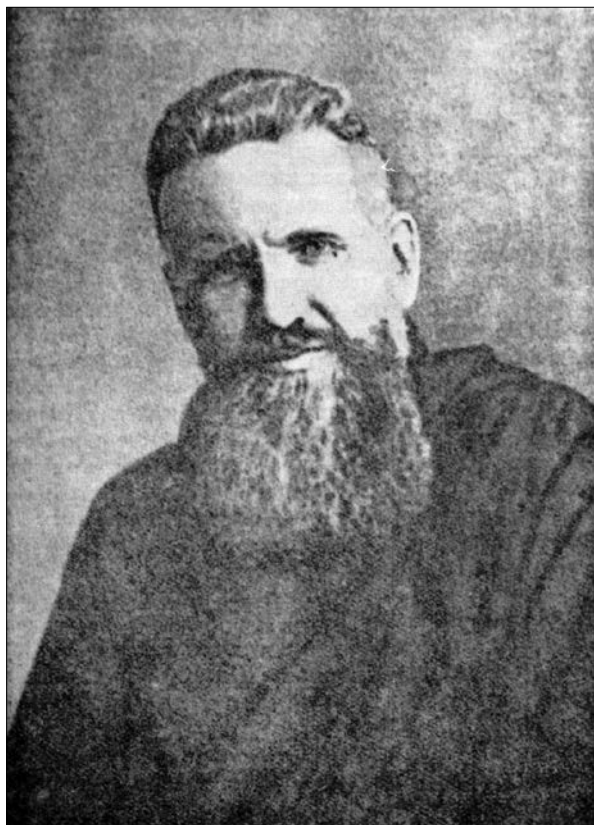


Митрополит  
Андрій Шептицький  
у Стокгольмі  
(Швеція) після  
повернення із  
заслання.  
Стоять (зліва  
направо) –  
єпископ Боцян,  
співак Модест  
Менцинський,  
Микола Залізник.  
м. Стокгольм,  
1917 р.  
*З фондів ЦДКФФА  
України  
ім. Г. С. Пшеничного  
од. обл. 0-185745.*



Митрополит Андрей Шептицький серед українських і німецьких старшин австро-угорської армії. Ліворуч – генерал-четар А. Кравс, праворуч – М. Василько. 1918 р.

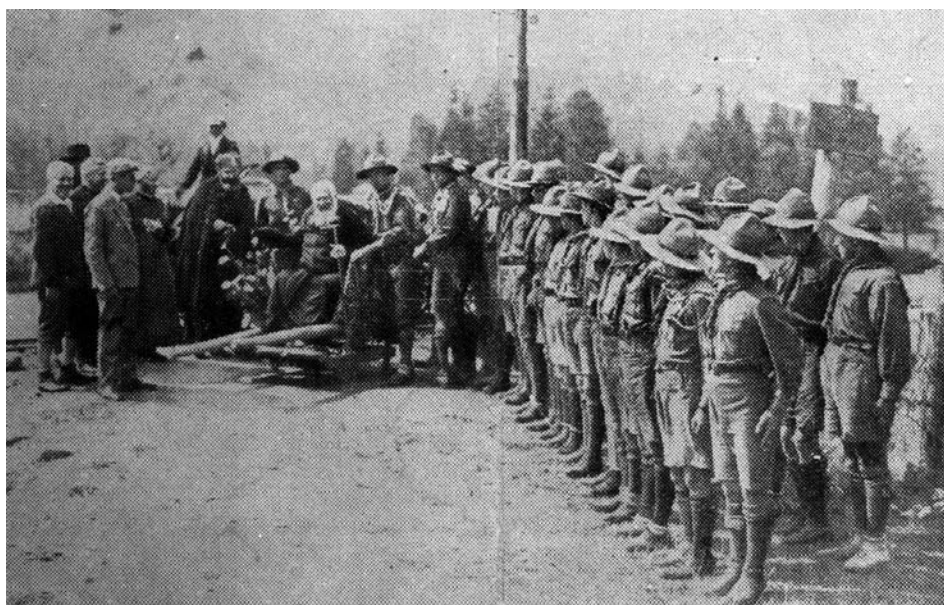
*З фондів ЦДКФФА України ім. Г. С. Пшеничного од. обл. 2-154066.*



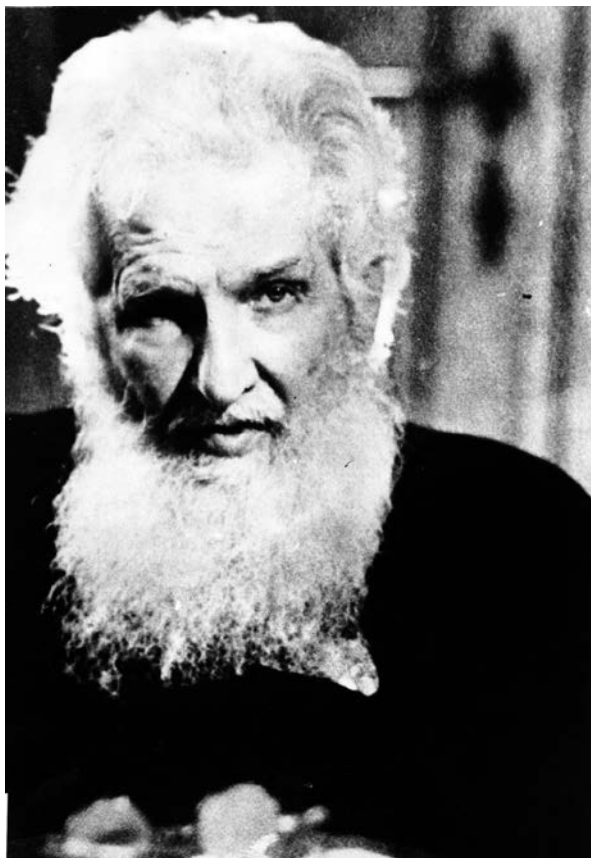
Митрополит УГКЦ, граф  
Андрей Шептицький.  
Львів, 1928 р.  
*З фондів ЦДКФФА України  
ім. Г. С. Пшеничного  
од. обл. 0-222491.*



Митрополит Андрей Шептицький серед дітей. (1941–1944 рр.)  
З фондів ЦДКФФА України ім. Г. С. Пиличного од. обл. 2-153973.



Глава УГКЦ, митрополит Галицький, Кир Андрей (Шептицький)  
серед українських пластунів. (1941–1944 рр.)  
З фондів ЦДКФФА України ім. Г. С. Пиличного од. обл. 2-154144.



Андрей Шептицький –  
митрополит УГКЦ,  
митрополит Галицький,  
архієпископ Львівський,  
єпископ Кам'янець-  
Подільський.  
м. Львів, 1943 р.  
*З фондів ЦДКФФА України  
ім. Г. С. Пшеничного  
од. обл. 2-158832.*

The photocollection presents photo documents of fonds of the Central State Archives of Audio and Visual Documents of Ukraine named after H. S. Pshenychyi to the 150th Anniversary of the Birth Date of Archbishop Andrey Sheptytsky.

**Key words:** Andrey Sheptytsky; the photo documents; the Central State Archives of Audio and Visual Documents of Ukraine named after H. S. Pshenychyi.